

הומש כס"י משולב

פרשת חיי שרה, בראשית כג - כה (יה), ק"ה פסוקים

פרק כג

(יג) וידבר אל עפרון באוני עסהארץ לאמר אך אם אתה לו שמעני אתה אומר לי לשמוע לך ולקח בחינם, אני אי אפשי בכך, אך אם אתה לו שמעני - הלואי ותשמעני נתתי בסף השדה נתתי. דונא"י בלע"ז [נתתי], מוכן הוא אצלי והלואי נתתי לך כבר קח ממני ואקברה אתימתני שמה:

(יד) ויען עפרון את אברהם לאמר לו:

(טו) אדני שמעני ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מדהוא בין שני אוהבים כמונו מה היא חשובה לכולם, אלא הנח את המכר ואת מתך קבור ואתימתך קבר:

(טז) וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באוני בנחת ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר:

וישקל אברהם לעפרון. חסר ו"ו, לפי שאמר הרבה ואפילו מעט לא עשה, שנטל ממנו שקלים גדולים שהן קנטרין, שנאמר עובר לסוחר, שמתקבלים בשקל בכל מקום, ויש מקום ששקליהן גדולים שהן קנטרין, צינטינייר"ש [מטבעות של מאה] בלע"ז:

*

שני

(יז) ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבלו סביב: ויקם שדה עפרון. תקומה היתה לו, שיצא מיד הדיוט ליד מלך. ופשוטו של מקרא - ויקם השדה והמערה אשר בו וכל העץ לאברהם למקנה וגו':

(יח) לאברהם למקנה לעיני בנחת בכל באי שער עירו. בקרב כולם ובמעמד כולם הקנהו לו:

(יט) ואחריו קבר אברהם את שרה אשתו אלמערת שדה המכפלה עלפני ממרא הוא חבורן בארץ פנעו: (כ) ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם לאחוזת קבר מאת בנחת: ס

פרק כד

(א) ואברהם וקן בא בימים ויקח ברך את אברהם בכל. 'בכל' עולה בגימטריא בן, ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אשה:

(ב) ויאמר אברהם אל עבדו וקן ביתו לפי שהוא דבוק נקוד זקן המשל בכל אשר לו שישגא ידך תחת ירכי. לפי שהנשבע צריך שיטול בידו חפץ של מצוה, כגון ספר תורה או תפילין, והמילה היתה מצוה ראשונה לו ובאה לו על ידי צער, והיתה חביבה עליו ונטלה:

(ג) ויאשבעו ביקנך אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לאתקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרב: (ד) כי אל ארצי ואלי מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק: (ה) ויאמר אליו העבד אולי לאתאבה האשה ללכת אחרי אל הארץ הזאת ההשב איש אתיבנך אל הארץ אשר יצאת משם: (ו) ויאמר אליו אברהם השמר לך פדתשוב את בני שמה:

(א) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים לכך נכתב 'שנה' בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת מאה כבת עשרים לחטא, מה בת עשרים לא חטאה, שהרי אינה בת עונשין. אף בת מאה בלא חטא, ובת עשרים כבת שבע ליופי שני חיי שרה. כולן שוין לטובה:

(ב) ותמת שרה בקרית ארבע על שם ארבע ענקים שהיו שם, אחימן ששי ותלמי ואביהם. דבר אחר, על שם ארבע זוגות שנקברו שם איש ואשתו - אדם וחווה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ואלהה הוא חבורן בארץ פנעו ויבא אברהם מברא שבע לספר לשרה ולבנותה. ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה, שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרחו נשמתה ממנה ומתה:

(ג) ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בנחת לאמר:

(ד) גריותו שב אנכי עמכם גר מארץ אחרת, ונתיישבתי עמכם. ומדרש אגדה - אם תרצו הריני גר, ואם לאו אהיה תושב ואטלנה מן הדיון, שאמר לי הקדוש ברוך הוא (לעיל יב ז) לזרעך אתן את הארץ הזאת תנו לי אחוזת קבר אחוזת קרקע לבית הקברות עמכם ואקברה מתי מלפני:

(ה) ויענו בנחת את אברהם לאמר לו:

(ו) שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר אתי מתוך איש ממנו אתי קברו לאיבולה ממך מקבר מתך: לא יכלה לא ימנע, כמו (תהלים מ יב) לא תכלא רחמיר, וכמו (לעיל ח ב) ויכלא הגשם:

(ז) ויקם אברהם וישתחו לעסהארץ לבנחת:

(ח) וידבר אתם לאמר אסיש אתינפשכם רצונכם לקבר אתימתני מלפני שמעני ופגעו לי לשון בקשה, כמו (רות א טז) אל תפגעני בי בעפרון ברצח:

(ט) ויתדלי את מערת המכפלה בית ועליה על גביו. דבר אחר - שכפולה בזוגות אשר לו אשר בקצה שדה בכסף מלא יתננה לי אשלם כל שויה, וכן דוד אמר לארונה (דברי הימים א' כד) בכסף מלא בתוככם לאחוזת קבר:

(י) ועפרון ישב כתיב חסר, אותו היום מנוה שוטר עליהם, מפני חשיבותו של אברהם שהיה צריך לו עלה לגדולה בתוך בנחת ויען עפרון החתי את אברהם באוני בנחת לכל באי שער עירו שכולן בטלו ממלאכתו ובאו לגמול חסד לשרה לאמר:

(יא) לא אדני לא תקנה אותה בדמים שמעני השדה נתתי לך הרי הוא כמו שנתתיה לך והמערה אשר בו לך נתתיה לעיני בניעמי נתתיה לך קבר מתך:

(יב) וישתחו אברהם לפני עם הארץ:

(יח) וַתֹּאמֶר שְׂתָהּ אֲדֹנָי וַתִּמְחַר וַתִּרְדּוּ בְּדָהּ מֵעַל שְׂכֵמָה עַל־יָדָהּ וַתִּשְׁקָהּ:

(יט) וַתִּכַּל לְהִשְׁקָתָהּ וַתֹּאמֶר גַּם לְגַמְלִיף אֲשָׁאֵב עַד אִם־כָּלוּ לְשִׁתָּת. הרי 'אם' משמש בלשון 'אשר'. אם כפלו. תירגם אונקלוס די־סִפְקוֹן, שזו היא גמר שתייתן כששתו די סִפְקוֹן:

(כ) וַתִּמְחַר וַתִּעַר בְּדָהּ אֶל־הַשְּׁקָתָהּ וַתַּעַל. לשון נפיצה, והרבה יש בלשון משנה (ע"ז פ"ה מ"ז) המערה מכלי אל כלי, ובמקרא יש לו דומה (תהלים קמא ח) אל תַעַר נפְשִׁי, (ישעיה נג יב) אשר הערה לַמּוֹת נִפְשׁוֹ. הַשְּׁקָתָה. אבן חלולה ששותים בה הגמלים וַתִּרְצַץ עוֹד אֶל־הַבְּאֵר לְשָׂאֵב וַתִּשָּׂאֵב לְכָל־גַּמְלֵי:

(כא) וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֲחָה לָּהּ מִחֲרִישׁ לְדַעַת הַהֲצִלִּיחַ יְקוֹק דְּרָבּוּ אִסְדָּא:

מִשְׁתַּחֲוֵה. לשון שאייה, כמו (ישעיה ו יא) שאו עֲרִים... תִּשְׂאָה שְׂמָמָה. מִשְׁתַּחֲוֵה. משתומם ומתבהל על שראה דברו קרוב להצליח. אבל אינו יודע אם ממשפחת אברהם היא אם לאו.

ואל תתמה בתי"ו של משתאה, שאין לך תיבה שתחילת יסודה שי"ן ומדברת בלשון מתפעל שאין תי"ו מפרידה בין שתי אותיות של עיקר היסוד, כגון משתאה מגזרת שאה, (ישעיה נט טו) משתולל מגזרת שולל, (שם פס' טז) וישתומם מגזרת שממה, (מיכה ו טז) וישתמר חקות עמרי מגזרת וישמר, אף כאן משתאה מגזרת תשאה. וכשם שאתה מוצא לשון משומם באדם נבהל ונאלם ובעל מחשבות, כמו (איוב יח כ) על יומו נשמו אחרונים, (ירמיה ב יב) שומו שמים, (דניאל ד טז) אשתומם כשעה חדא, כך תפרש לשון שאייה באדם בהול ובעל מחשבות.

ואונקלוס תרגם לשון שהייה, וגברא שהי, שוהא ועומד במקום אחד לראות ההצליח ה' דרכו. ואין לתרגם שתי, שהרי אינו לשון שתייה, שאין אל"ף נופלת בלשון שתייה.

מִשְׁתַּחֲוֵה לַהּ. משתומם עליה, כמו (לעיל כ יג) אמרי לי אחי הוא, וכמו (לקמן כז ז) וישאלו אנשי המקום לאשתו:

(כב) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלוּ הַגַּמְלִים לְשִׁתוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ גִּזְמִים וַיִּהְיֶה בְּקַע מִשְׁקָלוֹ רִמְזָה לְשִׁקְלֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַע גַּלְגַּלַּת וַיִּשְׁנֵי צְמִידִים רִמְזָה לְשִׁנֵי לוחות מצומדות על־יְדֵיהָ עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם. רמז לעשרת הדברות שבהן:

(כג) וַיֹּאמֶר בַּת־מִי אֵת לֵאמֹר שָׂאֵלָהּ, לפי שהיה בטוח בזכותו של אברהם שהצליח הקדוש ברוך הוא דרכו הַגִּידִי נָא לִי הֵיטֵב בֵּית־אֲבִיךָ מִקּוֹם לָנוּ לָלֶיֶן. לינה אחת. 'לין' שם דבר, והיא אמרה (להלן פס' כה) 'ללון' - כמה לינות:

(כד) וַתֹּאמֶר אֵלָיו בַּת־בְּתוּאֵל אֲנֹכִי הֵשִׁיבְתוּ עַל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן בְּדַמְלָהּ אֲשֶׁר יִלְדָה לְנַחֲוֹר:

(כה) וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־מִסְפּוֹא כָל מֵאֵכֶל הַגַּמְלִים קָרוֹי מִסְפּוֹא, כגון תבן ושעורים רב עֲמָנּוּ גַם־מִקּוֹם לָלוֹן:

(כו) וַיִּקַּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְיִקְוֹק:

רביעי

(כז) וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְקוֹק אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אֲבָרְחָם אֲשֶׁר לֹא־עָיֵב חֲסִדּוֹ וַאֲמַתּוֹ מֵעַם אֲדֹנָי אֲנֹכִי בְּדָרְךָ דֶּרֶךְ הַמִּיּוֹם, דרך הישר, באותו דרך שהייתי

(ז) יְקוֹקוֹן אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְקַחְנִי מִבֵּית אָבִי וְלֹא אָמַר וְאֵלֵהי אֲרַץ, ולמעלה אמר (פס' ג) ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ. אמר לו - עכשיו הוא אלהי השמים ואלהי הארץ, שהרגלתי בפי הבריות, אבל כשלקחני מבית אבי היה אלהי השמים ולא אלהי הארץ, שלא היו באי עולם מכירים בו, ושמו לא היה רגיל בארץ. מִבֵּית אָבִי. מחרון וּמִמְאָרְצִי מוֹלְדֵתִי מאור כשדים וְאֲשֶׁר דְּבַר־לִי לְצַרְכִּי, כמו (מלכים א' ב ד) אשר דבר עלי, וכן כל לי ולו ולהם הסמוכים אצל דבור מפורשים בלשון על, ותרגום שלהם עלי עלוהי עליהון, שאין נופל אצל דבור לשון לי ולו ולהם, אלא אלי אליו אליהם, ותרגום שלהם עמי עמיה עמהון, אבל אצל אמירה נופל לשון לי ולו ולהם.

וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי בֵּין הַבְּתָרִים לְאֵמֹר לְזֶרְעִי אֲתָן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מִלְּאָכָו לְפָנָיִךְ וְלִקְחָתָהּ אִשָּׁה לְבְנֵי מִשְׁם:

(ח) וְאִסְדָּא תֵּאבְדָה הָאִשָּׁה לְלִבָּתָהּ אַחֲרָיִךְ וְנִקְלִיתָ מִשְׁבַּעְתִּי זֹאת וְקַח לֹא אִשָּׁה מִבְּנוֹת עֵנַר אֲשֶׁכּוֹל וּמִמְרָא רַק אֶת־בְּנֵי לֹא תִשָּׁב שְׂמָמָה. 'רק' מיעוט הוא, בני אינו חוזר, אבל יעקב בן בני סופו לחזור:

(ט) וַיִּשֶׁם הָעֶבֶד אֶת־יְלָדוֹ תַּחַת יְרֵךְ אֲבָרְחָם אֲדֹנָיו וַיִּשְׁבַּע לוֹ עַל־הַדְּבָר הַזֶּה:

*

שלישי

(י) וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גַמְלִים מִגַּמְלֵי אֲדֹנָיו נִכְרִין הוּוּ מִשָּׂאֵר גַּמְלִים, שהיו יוצאין זמומין מפני הגזל, שלא ירעו בשדות אחרים וַיִּלְךְ וְכָל־טוֹב אֲדֹנָיו בִּידּוֹ שֹׁטֵר מִתְּנָה כֹּתֵב לִיצַחֵק עַל כָּל אֲשֶׁר לוֹ, כדי שיקפצו לשלוח לו בתם וַיִּקַּם וַיִּלְךְ אֶל־אֲבָרְחָם נְהָרִים בֵּין שְׁתֵּי נְהָרוֹת וַיִּשְׁבַּת אֶל־עֵיֶר נְחֹר:

(יא) וַיִּבְרַךְ הַגַּמְלִים הַרְבִּיצִם מִחוּץ לְעֵיֶר אֶל־בְּאֵר הַמַּיִם לְעַת עָרֵב לְעַת צֹאֵת הַשָּׁאֵבֶת:

(יב) וַיֹּאמְרוּ יְקוֹק אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אֲבָרְחָם הִקְרַהֲנָא לְפָנָי הַיּוֹם וְעֲשֵׂה־חֲסֵד עִם אֲדֹנָי אֲבָרְחָם: (יג) הִנֵּה אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־עֵיֶן הַמַּיִם וּבְנֹתֶי אֲנִשִּׁי הָעֵיֶר יִצְאֹת לְשָׂאֵב מַיִם:

(יד) וַיְהִי הַנֶּעֱבָר אֲשֶׁר אָמַר אֵלָיָהּ הַטִּירְנָא כְּדָף וְאֲשִׁתָּה וְאִמְרָה שְׂתָהּ וְגַם־גַּמְלִיף אֲשָׁקָה אֵתָהּ הַכֹּחֶת' לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק רְאוּיָהּ הִיא לוֹ, שתהא גומלת חסדים וכדאי ליכנס בביתו של אברהם. ולשון 'ה'כֹּחֶת' - ביררת, אפרוביש"ט בלע"ז [להראות בבירור] וּבָהּ אֲדַע לִשׁוֹן תַּחֲנִיחָה, הודע לי בה כִּי־עֲשִׂיתָ חֲסֵד אִם תִּהְיֶה מִמְשַׁפְּחָתוֹ וְהוֹגַתָּ לוֹ, אדע כי עשית חסד עִם־אֲדֹנָי:

(טו) וַיְהִי־הוּא טָרַם כְּלָה לְדַבַּר וְהִנֵּה רַבְּקָה יִצְאָת אֲשֶׁר יִלְדָה לְבְּתוּאֵל בְּדַמְלָהּ אִשְׁתֵּי נְחֹר אֲחֵי אֲבָרְחָם וְכַדָּה עַל־שְׂכָמָה:

(טז) וְהַעֲרָ טַבַּת מִרְאֵה מֵאֵד בְּתוּלָהּ מִמְּקוֹם בְּתוּלִים וְאִישׁ לֹא יִדְעָהּ שֵׁלָא כְּדַרְכָּה, לפי שבנות הגוים היו משמרות מקום בתוליהן ומפקירות עצמן ממקום אחר, העיד על זו שנקיה מכל וַתִּרְדּוּ הָעֵיֶנָה וַתִּמְלָא כְּדָה וַתַּעַל:

(יז) וַיִּרְצַן הָעֶבֶד לְקַרְאָתָהּ לְפִי שְׂרָאָה שְׁעֵלוּ הַמַּיִם לְקַרְאָתָהּ וַיֹּאמֶר הַגַּמְיָאִנִי נָא לִשׁוֹן גַּמְיָעָה, הוּמִי"ר בלע"ז [לגמוא] מְעַט־מַיִם מִכְּדָף:

(ב) ותלד לו את זמרה ואת יקשה ואת מדן ואת מדן ואת ישבק ואת שוח:
שוח:

(ג) ויקשה ילד את שבת ואת דן ובני דן היו אשורם ולטושם ולאמים:

לשוכים ולטושים. שם ראשי אומות. ותרגום של אונקלוס אין לי ליישוב על לשון המקרא. [שפירש 'למשירין', לשון מחנה. ואם תאמר שאינו כן מפני האל"ף שאינה יסודית, הרי לנו תיבות שאין בראשם אל"ף ונתוספה אל"ף בראשם, כמו (עמוס z t) חומת אנך, שהוא מן (שמואל ב' ד ד) נכה רגלים, וכמו (מלכים ב' ד ב) אסוך שמו, שהוא מן (רות ג ג) ורחצת וסכת.

ולטושים. הם בעלי אהלים המתפזרים אנה ואנה ונוסעים איש באהלי אפדנו, וכן הוא אומר (ש"א ל טז) והנה נוטשים על פני כל הארץ, שכן למ"ד ונו"ן מתחלפות זו בזו]:

(ד) ובני מדן עיפה ועלף ותלד ואבידע ואלדעה בלא אלה בני קטורה:

(ה) ויתן אברהם את בלא אשר לו ליצחק. אמר רבי נחמיה - ברכת דייתיקי נתן לו, שאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם (לעיל יב ב) והיה ברכה, הברכות מסורות בידך לברך את מי שתרצה, ואברהם מסרם ליצחק:

(ו) ולבני הפילגשים אשר לאברהם הפילגסם. חסר כתיב (ובספרים שלנו הוא מלא. וי"א שכוונת רש"י שהיה צ"ל כתוב הפילגשיים), שלא היתה אלא פלגש אחת, היא הגר היא קטורה. נשים בכתובה, פילגשים בלא כתובה, כדאמרין בסנהדרין (כא). בנשים ופילגשים דדוד נתן אברהם מתנת פירשו רבותינו - שם טומאה מסר להם. דבר אחר, מה שניתן לו על אודות שרה ושאר מתנות שנתנו לו, הכל נתן להם, שלא רצה ליהנות מהם וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חיי קדמה אל ארץ קדם:

(ז) ואלה ימי שנתיי אברהם אשר חי מאת שנה ושבעים שנה וחמשים שנים. בן מאה כבן שבעים, וכן שבעים כבן חמש בלא חטא:

(ח) ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה וקן ושבע ויאסף אל עמיו:

(ט) ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו מכאן שעשה ישמעאל תשובה, והולך את יצחק לפניו, והיא שיבה טובה שנאמרה באברהם אלמערת המכפלה אל שדה עפרן בך צחר חתני אשר על פני מכרא:

(י) השדה אשר קנה אברהם מאת בני חת שמה קבר אברהם ושרה אשתו:

(יא) והי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו נחמוי אבליים. דבר אחר, אף על פי שמסר הקדוש ברוך הוא את הברכות לאברהם, נתיירא לברך את יצחק, מפני שצפה את עשו יוצא ממנו, אמר - יבא בעל הברכות ויברך את אשר ייטב בעיניו, ובא הקדוש ברוך הוא וברכו וישב יצחק עס באר לחי רא"י: ס

*

שביעי

(יב) ואלה תולדות ישמעאל בך אברהם אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם:

(נו) ויאמרו נקרא לנער ונשאלה את פייה. מכאן שאין משיאין את האשה אלא מדעתה:

(נח) ויקראו לרבקה ויאמרו אליה התלכי עס האיש הזה ותאמר אלף. מעצמי, ואף אם אינכם רוצים:

(נט) וישלחו את רבקה ואת מנקה ואת עבד אברהם ואת אנשיו:

(ס) ויברכו את רבקה ויאמרו לה אחתנו את ה' לא לפי רבקה את זרעך תקבלו אותה ברכה שנאמר לאברהם בהר המוריה (לעיל כב יז) הרבה ארבה את זרעך וגו', יהי רצון שיהא אותו הזרע ממך ולא מאשה אחרת ויירש ורעך את שער שנאוי:

(סא) ותקם רבקה ונערתיה ותרבנה על הגמלים ותלכנה אחרי האיש ויקח העבד את רבקה וילך:

(סב) ויצחק בא מבוא באר לחי רא"י שהלך להביא הגר לאברהם אביו שישאנה והוא יושב בארץ הנגב. קרוב לאותו באר, שנאמר (לעיל כ א) ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין קדש ובין שור, ושם היה הבאר, שנאמר (לעיל טז יד) הנה בין קדש ובין ברד:

(סג) ויצא יצחק לשוח בשדה לכות. לשון תפילה, כמו (תהלים קב א) ישפוך שיחו לפניך ערב וישא עיניו ויזא והנה גמלים באים:

(סד) ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ראתה אותו הדור ותוהא (ס"א ותמהה) מפניו ותפל מעל הגמל. השמיטה עצמה לארץ, כתרגומו 'ואתרכינת', הטתה עצמה לארץ ולא הגיעה עד הקרקע, כמו (לעיל פס' יד) הטי נא כדך - ארכיני, (ש"ב כב י) ויט שמים - וארכין, לשון מוטה לארץ, ודומה לו (תהלים לז כד) כי יפול לא יוטל, כלומר אם יטה לארץ לא יגיע עד הקרקע:

(סה) ותאמר אלה עבד מיהאיש הלזה הלך בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיר ותתקם. לשון ותתפעל, כמו ותקבר, ותשבר:

(סו) ויספר העבד ליצחק את בלהדברים אשר עשה. גילה לו נסים שנעשו לו, שקפצה לו הארץ ושמדמנה לו רבקה בתפילתו:

(סז) ויבאה יצחק האהלה שרה אמו ויביאה האהלה ונעשית דוגמת שרה אמו, כלומר והרי היא שרה אמו, שכל זמן ששרה קיימת היה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האוהל, ומשמתה פסקו, וכשבאת רבקה חזרו ויקח את רבקה ותהרלו לאשה ויאבה וינתם יצחק אחרי אמו. דרך ארץ, כל זמן שאמו של אדם קיימת כרוך הוא אצלה, ומשמתה הוא מתנחם באשתו: פ

*

שני

פרק כה

(א) ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה. זו הגר, ונקראת קטורה על שם שנאים מעשה קטורת, ושקשרה פתחה, שלא מזדווגה לאדם מיום שפרשה מאברהם:

***

כלל' העריכב: ההדגשה בפסוק היא של דיבור המתחיל ברש"י. לעיתים לצורך הרצף שולבו הדיבורים ברש"י כסדר הפסוק, גם כשבמקור הרש"י מופיע קודם הדיבור על סוף הפסוק ואח"כ הדיבור על תחילתו, במקרה כזה זה סומן ב- ** בסוף הפסוק. כמו"כ מטבעו של הרש"י המשולב עלולים להיות שינויים קלים בדיבור המתחיל (כגון פתיחת וגו') או במקומו. את הכללים בהרחבה ניתן לראות במבוא לגליון פרשת בראשית.

כל הזכויות שמורות. ©

ניתן להשיג את הגליון (וכן גליונות קודמים) במאגר העלונים הממוחשב של 'דרשו'.

מהדורת כתב כש"י - ניתן להשיג במערכת שבת' בקול הלשון.

וכן ניתן להשיג במייל - 2711526@GMAIL.COM

יש מהדורה בכתב גדול יותר - להשיג במייל הנ"ל

הארות הערות ותיקוני טעויות יתקבלו בברכה 05276-13331

ישי"כ להרה"ג דוד היינמן שליטי"א על סיועו בעריכת הגליון

(יג) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל בְּשִׁמְתָם לְתוֹלְדוֹתָם סדר לידתן זה אחר זה בְּכֹר יִשְׁמָעֵאל נְבִית וְקָדָר וְאֲדָבָאֵל וּמִבְשָׁם:

(יד) וּמִשְׁמַע וְדוּמָה וּמִשָּׂא: (טו) חֶדֶד וְתִמְאָ וְיֹדֵר נְפִישׁ וְקַדְמָה:

מפטיר (טז) אֵלֶּה הֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם בְּחֻצְרֵיהֶם כרכים שאין להם חומה, ותרגומו בפצחיהון, שהם מפוצחים, לשון פתיחה, כמו (תהלים צח ד) פצחו ורגנו ובטירתם שניסע עשר נשיאם לאמתם:

(יז) וְאֵלֶּה שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל מֵאֵת שְׁנֵה וּשְׁלֹשִׁים שְׁנֵה וְשִׁבְעַת שְׁנֵים אִמֵּר רבי חייא בר אבא, למה נמנו שנותיו של ישמעאל, כדי לייחס בהם שנותיו של יעקב. מן שנותיו של ישמעאל למדנו ששימש יעקב בבית עבר ארבע עשרה שנה כשפירש מאביו קודם שבא אצל לבן, שהרי כשפירש יעקב מאביו מת ישמעאל, שנאמר (להלן כח ט) וילך עשו אל ישמעאל וגו', כמו שמפורש בסוף מגילה נקראת (מגילה יז). וַיָּגֹעַ לֹא נאמרה גויעה אלא בצדיקים וְיָמָת וַיֵּאָסֶף אֶלְעָמִיו:

(יח) וַיִּשְׁכְּנוּ מְחֻיְלָה עַד־שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ אֲשׁוּרָה עַל־פְּנֵי כָל־אֲחָיו נָפַל. שכן, כמו (שופטים ז יב) מדין ועמלק וכל בני קדם נופלים בעמק. כאן הוא אומר לשון נפילה, ולהלן הוא אומר (לעיל טז יב) על פני כל אחיו ישכון, עד שלא מת אברהם ישכון, משמת אברהם נפל: פ